

meer, dat niet om, maar Hervorvan ook ds gekunt u n bijna ie toga intskos- ar een studeerd Dat nu u gelijk ets dan Alleen voor al j tegen- zou zijn toga's, ik met eliden

ad be- ga wor- en cheden dat stuk r kring- rden in men gaf en ver- in onze ik nooit

ok met gespen u van e oude t min of teekend bidders, m even- anders n, nadat om de n slotte strook

la hoeg- en toen inst om r alleen eer dit blijven ermaat-

eeuw is officieel le leven, e kerk, er vond

ans nog minee- teeken ich dus ntsge-

of meer d, maar re steek s sym-

oet iets preken. bedrijf oet of-

s, hier- meer, heeren te lange id, dat rijf, en ij naar

eks ex- altoos en. Het stuuin,

enomen uitdruk- en zoo en nóch ibolisch n van alken. mings-

id kos- in be-

epaalde te kun- Anders enloos- r ook re uit- ark is, ar her-

ook bij allerlei ctuurs, z. En g, dan am, of te be- welke Anders moeten k? — t ieder

odanig of de et ge- eerde, sich te

geven, alsof zonder dat niet ieder zou ge-
weten hebben: Dat is de dominee! En in
een groote stad, wie bekruimde zich er
daar om, of onder de duizenden voorbij-
gangers ook hier en daar een predikant
voorbijging?

Het gaf een eindeloos hoed en pet af-
nemen, bij tochtig weer niet dan schadelijk
voor de gezondheid van fijne gevoelige na-
turen.

En al moge er nu hier en daar een
enkel prediker geweest zijn, die aan dwang-
voorstellingen van ambtshoogheid leed, en
daarom zulk paraderen met toga of steek
voor streelend hield, toch zou men den
stand van predikant in zijn er tasten,
indien men het voorstelde, als ware dat
de gewone liefhebberij geweest.

We meenen dan ook niet te ver te gaan,
zoo we het bestaan van een ambtskostuum,
hetzij ter uitdrukking van het ambt, hetzij
als herkenningsteeken, in onze Gerefor-
meerde kerken, beslist ontkennen, en staande
houden, dat het tweerlei type van kostuum
dat een tijdlang in gebruik was, zonder
ambtelijke bedoeling, alleen om een *deftig*
gevaand te hebben, uit het gewone leven
was overgenomen, en stand hield nadat
het uit het gewone leven reeds weer ver-
dwenen was.

Telurstellend.

Van Ds. Eggenstein uit Antwerpen ont-
vingen we een kort antwoord op onze
laatste opmerkingen, dat we volgaarne
plaatsen.

Zie het hier:

„ANTWERPEN, Februari 1898.
Hoogel. Heer Redacteur!

Het zou te ver voeren en te veel plaats
vragen, indien ik wilde ingaan op al wat door u
naar aanleiding van mijn schrijven in *De Herant*
van 6 Februari l.l. gezegd wordt. Ik meen
echter de perken der bescheidenheid niet te buiten
te gaan, wanneer ik u verzoeke een paar op-
merkingen — zoo zij wilt aanmerkingen — te
mogen maken op hetgeen door u wordt mede-
gedeeld in de volgende regelen:

„Van de handeling der Antwerpse broede-
ren vernamen we, dat ze, alvorens op te treden,
Ds. Eggenstein in de zaak gekend hebben, maar
dat dit tot niets heeft geleid. Dat hun het
Noorsche en Engelse kerkgebouw geweigerd
werd, nadat het eerst in bruk was afgestaan,
heeft zeer leed gedaan, daar men zich afvroeg:
„Waarom is ons dit geweigerd? En dat ze nu
propaganda maken voor hun overtuiging is toch
natuurlijk.”

Wat betreft het kennen van mij in de zaak
in kwestie, wil ik gaarne het eenige schrijven
der „Antwerpse broederen” aan mijn persoon-
lijk adres en de beantwoording daarvan door
mijn bestuurscommissie, waarop nooit een we-
derantwoord werd ontvangen, in *De Herant*
plaatsen ter beoordeeling, indien die broeders
mij daartoe vergunning geven. Door hoe staat
daarmede in verband hetgeen door u vernomen
werd en vermeld wordt aangaande het weigeren
van het Noorsche en het Engelse kerkgebouw,
zoo ook de bijvoeging dat dit zeer leed heeft
gedaan, en de vraag: „Waarom is ons dit ge-
weigerd? Heeft de Belg. Zendingsskerk over die
kerkgebouwen te beschikken? Of willen uwe
inlichters met wat door u vernomen is bewe-
ren, dat de Zendingsskerk of haar Antwerpse
predikant op die weigering eenigen invloed uit-
geoefend heeft? Men spreekt die bewering dan
duidelijk uit, maar zij dan ook zoo goed ze te
bewijzen! Niet tot ons, maar tot het Noorsche
en het Engelse kerkbestuur moet men zich
met dat „waarom?” wenden. Waarschijnlijk heeft
Ds. Feringa, in zijne aanbeveling der collectie
van den heer J. Mulder, insgelijks in *De Herant*
opgenomen, die weigering op het oog, als hij
spreekt van: „telkens vervolgde broeders.” In-
dien hier van *vervolging* gewaagd kan worden,
is het in elk geval geene door de Zendingsskerk
verwekt.

Wat voorts het propaganda maken aangaat,
is niet slechts natuurlijk, maar plicht, indien
men eene eigene en vaste overtuiging heeft.
Alleenlijk blijve het propaganda maken voor die
overtuiging onbegrijpelijk aan het evangelisee-
ren, en worde het geene hoofzaak. Doch wij
gaven ons bezwaar te kennen tegen de gevolge-
rijke van propaganda maken en noemen die
van *zoo betwifelsvrij kiesheid*. Terwijl toch
te Antwerpen niet slechts de Zendingsskerk, maar
ook de meer methodistische evangelisten in
de *Handelstraat* en insgelijks het Leger des
Heils zich tot de wereld wenden, om uit haar
zielen tot Christus te brengen, zoeken de „An-
twerpse broederen” bij voorkeur, zoo niet uit-
sluitend, te werken onder de roomschen en
protestanten, welke door ander arbeid reeds
aanvankelijk tot kennis der waarheid zijn ge-
komen. De wereld noemt dit: onder eens
andere menschen duiven schieten; de Heilige Schrift
heeft zulks: op eens anders fundament bouwen
(Rom. 15:20). Doch genoeg.

U, hoogel. heer redacteur, oprechtelijk dan-
kende voor de verleende plaatsruimte, en u nu
gaarne, gelijk dit betuigt, in uw eigen blad
het laatste woord latende, neem ik mij
Uw dienstwillige in Christus,
THOMAS A. BOONSTRA.

Predikant te Antwerpen der Belgische Zen-
dingsskerk.”

Mogen we dit antwoord als „telurstel-
lend” tekenen?

Tweeerlei bespreken we: 1°, de beginselen
der belijdenis met het oog op Christus’
kerk, en 2°, enkele bijzonderheden van on-
dersgeschikten aard.

En nu wordt in dit antwoord over de
questie der beginselen *betwist* gezegd,
en over niets anders gehandeld dan over
de bijkomstigheden.

Waarlijk, indien Ds. Eggenstein ons het
voldingend bewijs in handen had willen
spelen, dat het nog noemen van de Belij-
denis geen daad van actueelen ernst was,
en weinig meer dan een eeresaluut aan het
verleden beduidde, hij kon geen beter doel
hebben getroffen.

Men beweerde de Belijdenis hoog te hou-
den, maar hechtte minder waarde aan de
structuur van het kerkelijk wezen.

Daarop toonden we aan, dat de Belijde-
nis zelve die structuur naar zuiveren stijl
eischt, niet in een vluchtig woord, maar in
een reeks van breede artikelen.

En in plaats van zich hierop nu te ver-
antwoorden, loopt men er overheen.
Op de details gaan we niet weer in.
Dat of de Zendingsskerk officieel of Ds.
Eggenstein officieus de Noren en Eng-
elschen bewogen had, het gebruik van hun
kerkgebouw te weigeren, nadat het eerst
was toegestaan, is gezegd noch gedacht.
Maar dat deze Noren en Engelschen
eigener beweging tot dezen stap zouden zijn
overgegaan, gelooft Ds. Eggenstein dit
zelf?

Het slotberoep op de Heilige Schrift is
zeker bij ongeluk en in overhaasting der
pen ontgleed.

Hoe men thans nog, als kerk optredende,
het Evangelie alleen in zulke steden en
dorpen verkondigen zou, „waar Christus
nog niet genoemd was”, is ons althans,
een raadsel.

Of, toen Ds. Eggenstein zelf zijn dienst
te Antwerpen begon, „was Christus toen te
Antwerpen nog niet genoemd?”

Paulus spreekt van de *eerste* verkondi-
ging van het Evangelie in een stad of een
dorp.

Johannes à Lasco.

Al wat op J. à Lasco betrekking heeft,
blijft aan onze Gereformeerde kerken
steeds belangstelling inboezemen, omdat
à Lasco de man is geweest, die aan het
hoofd van onze ballingengemeenten in Em-
den en Londen stond.

Daarom zij er op gewezen, dat Dr. H.
Dalton, die à Lasco's biographie schreef,
thans onze literatuur verrijkt heeft met
een nieuwen bundel *Lasciana*, onder dien
titel bij Reuter en Richard te Berlijn uit-
gegeven.

Dr. Dalton biedt ons hierin een aantal
nog onuitgegeven brieven, of ook elders
reeds gedrukte brieven van à Lasco; deelt
ons tal van bijzonderheden uit zijn werk-
zaamheid in Polen mee; en verrijkt zijn
uitgave met de officiële protocollen van
de Poolse Synoden van 1554 tot 1562.

Zoo voor de kennis van à Lasco's per-
soon en bedoelen als voor de kennis van
het eerste opwaken van de Gereformeerde
kerken in Polen, is deze bijdrage van het
hoogste gewicht.

Voor al wie aandachtig deze protocollen
naleest, verstaat zoo goed, waarom kerken
die reeds van den aanvang zoo optraden,
spoedig bezwijken moesten.

De Gereformeerde kerken zijn steeds uit
den boezem van het volk, uit den kring der
gelooften opgekomen, maar in Polen wa-
ren het kerken, waar men het volk buiten
hield, en waarin alles werd afgedaan en
geregeld door predikanten, zelfs zonder
ouderlingen, maar bijgestaan door den Pool-
schen adel.

Gelderlands Reformator.

Reeds vroeger wisten we op de schoone
studie die Dr. Wagenaar, eer hij de over-
schoone streken aan den Rijn voor het zoo
aanstekelijke Walcheren ging uitrusten,
aan Gelderland achterliet.

Thans heeft hij de levensbeschrijving
van *Johannes Fontanus* bij den uitgever Kol-
te Kampen, ook afzonderlijk verkrijgbaar
gesteld.

Lezers nu vindt zulk een boeiend stuk
vanzelf, want dorheid is dezen schrijver
vreemd. Hij is niet alleen een vijftig onder-
zoeker, maar bezit ook de artistieke natuur
van den stijl. Hij weet dat bij den goud-
den appel een gebedde zilveren schaal hoort,
en deelt dan ook zijn stof zoo keurig in,
en hult ze in zoo schoonen vorm, dat hij
u vanzelf tot lezen dwingt.

Gelderlands kerken zult er hem dan
ook voor danken, dat hun reformator zoo
schoon gebedhouwd haar is voorgesteld,
en Zeelands kerken zullen zich reeds ver-
gasten op het vooruitzicht, dat straks ge-
lijke pennenvrucht de heugenis van haar
verleden verrijken komt.

En daarbij is het goed dat hij tevens
zoo beslist mogelijk tegen het repressieerend
conservatisme waarschuwt, dat in onze
dagen de toestanden der 16e eeuw zou
willen kopiëren.

Lees slechts wat hij er van zegt op blz. 3
van zijn voorwoord:

Wat mij bij de vervaardiging dezer biographie
niet het minst heeft getroffen, is het verschil
tusschen 't machtig streven der antiek-Calvi-
nisten, om door middel eener Gereformeerde
Staatskerk, Lands-Akademie en publieke School
heel het Volk te reformeeren, — en ons stre-
ven om door een Vrije Kerkengroep, Vrije
Universiteit en Vrije School Nederland en Indië,
Volk en wereld ten zegen te zijn.

Kan de bloeitijd van Fontanus voor 't
oude ideaal bekoring wekken, het tragisch
einde zijner dagen waarschuwt zeer nadruk-
kelijk voor de illusie, dat 't ooit ten bate der
Kerke Gods kan wezen, van de Overheid meer
te vragen, dan dat ze Jesu gemeente onghin-
derd late leiden een leven in alle Godzaligheid
en eerzaamheid, en slechts niet hindere, om op
elk terrein des levens met de waarheid Gods
en de liefde Christi al wat is en al wat leeft
te benedijven.

Zoo is het.

Alleen zouden we het niet der vaderen
ideaal noemen, want een ideaal mag nooit
worden prijsgegeven.

Het was veelmeer de naderking op onze
vaderen van Rome's stelsel, dat ze schier op
elk punt, maar nog niet op *dit* punt, wisten
te boven te komen.

Om naar te luisteren.

Wezen we een vorig maal onder Eere-
dienst op een ernstig woord van vromen
zigen tegen de ontheilving van de kerkmuziek,
van Roomsche zijde uitgegeven, we voegen

er thans aan toe een kort woord van den
heer Rotterdam, een Roomsche geestelijke,
die als Bisschop aan zijn onderhoorige
geestelijkheid, o. m. dit schreef:

De uiterlijke en innerlijke bloei van het
bisdom is zeker groot; maar door hierop te
veel te letten — en hierop wilde ik heden bij-
zonder de aandacht vestigen — verliezen wij
zoo gemakkelijk uit het oog hoeveel zedelijke
en lichamelijke ellende er nog in het bisdom
schuilt; ook onder Katholieken maakt het on-
geloof nu en dan zijn slachtoffers. De tijdsom-
standigheden brengen mede, dat vooral de ge-
ringere klasse door dit gevaar wordt bedreigd.
Er, daarom, eerwaarde heeren, wilde ik u heden
nadrukkelijk vermanen, uwe zorg te besteden
aan de *armen*. Het is waar, onze goddelijke
Zaligmaker ging ook de woningen der aarzen-
liken binnen, maar als een toeken Zijner god-
delijke zending voerde Hij aan: *Ja, maar de el-
delijken*. „aan de armen wordt het Evangelie
verkondigd.” Arbeid daarom vooral onder de
geringen en misdeelden dezer aarde; en niet
alleen voor de belangen hunner ziel, maar tracht
ook zooveel mogelijk hun stoffelijk welzijn te
bevorderen. Mij dunkt, ik meen gerust te
mogen zeggen, dat ik u hierin een voorbeeld
geef; reeds dertig jaar geleden heb ik alles wat
ik bezat weggeschonken, en wat mij, als bis-
schop, wordt aangeboden en wat ik meer bij
zonder het mijne mag noemen, wordt door mij
voortdurend besteed voor godsdienstige doel-
einden. Mijn nalatenschap zal dan ook zeer
gering zijn, misschien niet eens toereikend om
de kosten mijner begrafenis te dekken. Ziet
zeker, ik weet het, hij schiet hierin niet te
kort, maar er dreigen toch altoos zekere geva-
ren. Sommigen bedriegen ons of maken mis-
bruik van onze milddadigheid; het getal van
dezen wordt steeds grooter, zoo groot, dat wij
er den moed bij kunnen verliezen; maar geve
wij wat wij kunnen, en als gij niet bij machte
zij, behandelt hen altijd met liefde, zoodat zij
in u een vaderhart ontdekken.

Lezing van dit woord kan ook in andere
dan Roomsche kringen zegenend werken.
Er spreekt een toon van hoogere liefde in.

Voor Kootwijks Scholen.

Ingekomen bij Ds. HOUTZAGERS: Voor Koot-
wijk van Ds. H. Meijer te Reitsum f 3.—;
collecte Geric. recht te Enschede f 14.68; van
N. N. te Zwijndrecht f 0.50; door den heer
G. Schaafsma, van Meij. de Wed. N. N. te
Koudekerke, voor Kootwijk f 2.50.

Uit de Pers.

Over de meer en meer opkomende *Ziekten-
pleging* schrijft Ds. Glapen in de *Bazuin*:

De kerken hebben ook haar aandacht aan deze
zaak gewijd en wedijveren met de burgerlijke over-
heid op het terrein der ziekenverpleging. De Room-
sche kerk natuurlijk voorop, gevolgd door de Luther-
sche, Ned. Hervormde en nu ook door de Gerefor-
meerde kerken. En dat niet omdat op de eigenlijke
geneeskundige behandeling vanwege de overheid
zooveel zou zijn aan te merken, maar omdat de
overheid neutraal moet zijn, en dus in de verple-
ging niet met de ziekebehoefte of goddienstige
behoefte der kerken trekt. Waarbij ook nog
komt, dat in particuliere inrichtingen, die op *het*
of op een goddienstig beginsel rusten, meer *har-
telijke* toewijding en liefde voor de lijdende ontbreekt
wordt, dan in de neutrale, godsdienstloze inrichtin-
gen te zien is.

Zoo is langzamerhand de gedachte gereijt, dat
de taak der kerk is, op te treden als center van
barmhartigheid. Het is niet genoeg, zegt men,
dat de kerk het Evangelie verkondigt en de sacra-
menten bedient, voor de ware leer pal staat en
voor de handhaving van de goede orde strijdt;
neen zij moet praktisch zijn. Zij moet de honger-
rijken voeden, de naakten kleden, de verlorenen
zoeken. En ook dat is niet voldoende. Zij moet
de rijken met den vloek des Heeren treffen, op
de gelijktijd alle menschen niet alleen voor het
Godrijk maar ook voor het maatschappelijk leven
aandringen en aansturen, haar invloed gebruiken
om het onderscheid tusschen rijken en armen te
doen verdwijnen, en rusteloos daarin voortgaan,
totdat het levensal van alle menschen, op deze
aarde, zoo ongeveer *gelijk* is.

Vanzelf ligt daarom de eisch tot verpoering en
verpleging der kerken, inzonderheid die der armen
of minvermogenden.

En gelijk schier alle dingen, die op de praktijk
betrekking hebben, zoo bestaat ook hier moeilijk-
heid over de uitvoering van deze werken der barm-
hartigheid. En een is te bedenken, kan althans er in
berusten, als de arbeid geschiedt onder toezicht
van de kerk; de ander daarentegen eischt, dat het
werk der barmhartigheid van de kerk zelve,
door haar ambtsdragers, moet uitgaan, en dan
niet van de kerk als een verzameling van kerken
gelacht, maar van de plaatselijke kerk.

Voor de botsingen en stormen, die hieruit reeds
ontstaan zijn, en telkens nog kunnen ontstaan, zijn
de Roomschen ook bewaard. Alles staat daar onder
het bischop, die tot den een zegt: ga, en hij gaat,
en tot den anderen: kom, en hij komt, en tot een
derde: doe dat, en hij doet het. Bij de Gerefor-
meerden daarentegen moet met roovert machten
en rechten gerekend worden, dat men elk oogen-
blik in perikel verkeert om een of ander beginsel
te verhoorchen, en dikwerf reden heeft om met
vader Jacob uit te roepen: *alre deze dingen zijn*
tegen mij.

Wat echter onder en in dat alles zich krachtig
geelden laat, is de liefde tot den mensch.

Vandaar ook dat d'werpen in onze dagen met den
mensch *jeert*.

Hij was zoo goed.

Hij genas de kranken, aan wat kwalen zij ook
lijdende waren.

Hij nam het voor de armen op tegen de rijken.

Hij verkondigde een godsdienst in geest en
waarde.

Aan zijn kruis bloeden de rozen van ware men-
schenliefde.

Zoo dogmatiseert de geest der eeuw; het han-
vennis uitsprekend over alle dogmatiek, die uit-
gaat van God, en waarin niet de mensch maar
God het hoogste is.

Wij weten niet, wat van dezen gang der eeuw
het einde zijn zal.

Maar dit schijnt wel duidelijk, dat het in de
bedoeeling van deze tijden ligt, om meer dan in
vroeger eeuwen, het menscheeljk lichaam te waar-
deeren, en de groote betekenis van het aardsche
bestaan en het aardsche welzijn te erkennen en te
beharigen.

Veronderstelt men kan het dan ook niet, dat in deze
eeuw het denkbeeld opkwam van Medische zen-
ding.

Zoals u bekend is hebben ook wij, sedert eenige
jaren rijk een zending, en daarbij het voorrecht
in *Dr. Schärer* een man te bezitten, die niet alleen
de wetenschap maar ook de zalving blijkt ontvan-
gen te hebben, die voor dit heerlijke werk noodig is.

Geen wonder dus, dat vooral deze vorm van
zending zooveel sympathie wekt. Dat is een arbeid,
die sucrer geeft; een succes, dat men zien kan.

En dat wij met dezen arbeid op Schriftuurlijken
bodem staan, voel en ziet men duidelijk, als men
de Evangelien leest, en de omwandeling des Hee-

ren op aarde nagaat. Zelf heeft Hij de groote
betekenis van dezen arbeid doen verstaan, toen
hij aan de afgezanten van Johannes den Dooper
de boodschap medegaf: de kranken worden gene-
zen en den armen het Evangelie verkondigd.

Indien wij maar het gevaar ontkennen, dat ge-
geven is in de plaats van de kleine vossen, die
den wijngaard verdevoren, dan belooft deze stak
van zending „wat iets, wellicht veel voor de naaste
toekomst.”

Want niet het gevaar van wilden en menschen-
eters is het gevaar van onze zending, maar die
kleine vossen „doen het ons; beestjes, van welke
ik het niet voormaas oordeel, u een nadere be-
schrijving te geven.

Alleen dient opgemerkt, en ik vertrouw, dat gij
dit met mij eens zult zijn dat het genezen worden,
op zichzelf, zaligmakend werk is.

Dat was het ook niet, toen Christus, in eigen
persoon, wonderdadelijk de kranken genas. En Hij
zelf heeft er op gewezen, dat bij zijne wederkomst
er zullen zijn, die er zich op heropenen zullen, te-
komen en wonderen, in zijne naam, gedaan te heb-
ben, en die Hij nochans niet voor de zijnen erkent.

Dit doet echter niets te kort aan de waarde of
de betekenis van alle voorbereidend werk.”

Voor ons staat het vast, dat de Heere onze God
zijn raad en welbehagen er door uitvoert. En ook
staat het vast, dat de Heere nergens het Evangelie
zendt, of er zijn op die plaatsen en onder die vol-
ken van zijne schapen, die Hij ook moet en zal
toebrengen.

De critiek, die hierin schuilt, is verre van
overbodig.

De ziel, het geestelijke, is en blijft hoofzaak,
en de kerk verlaagt zich, zoo ze opgaat in
Diaconie en Ziektenverpleging.

Het Woord van God, en niet stoffelijke hulp
is het sout dat het bederf weert.

Officiële Berichten.

(Metverklaring uit het Kerkblad van 25 Febr. 1898.)

Vergadering der Classis Apeldoorn,
gehouden te Apeldoorn op 9 Febr.
1898.

Het moderamen bestaat uit Ds. Van Schel-
ven praeses, Ds. Moet assessor en Ds. Koffij-
berg scriba.

De notulen worden gelezen en met eene
enkele aanvulling door de kerk van Apeldoorn,
goedgekeurd en geteekend.

De uitkomst van de rondvraag volgens Art.
41, is bevredigend en sommige kerken beko-
men antwoord op de door haar gedane vragen.

Een schrijven van de Classis Zwolle wordt
gelezen en voor kennisgeving aangenomen.

Door den voorzitter wordt naar aanleiding
van een ingekomen schrijven van Ds. J. H.
Houtzagers, in gevolgvolle woorden, de Classis
herinnerd aan het ontslapen van br. T. Bakker
Ouderling der Gereform. kerk van Kootwijk en
Hoofddiener der School met den Bijbel
te Kootwijkerhoek. De laatste vergadering in
Nov. '97 was deze broeder nog in ons midden
en thans heeft de Heere hem op nog jongen
leeftijd tot diepe smart zijner weduwe en kin-
derjes maar ook tot groot verlies van kerk en
school van ons genomen. Dit is ons echter tot
troost, hij ging heen in vrede.

Komt hierna in behandeling punt 5 der agenda,
waarover de kerk van Voorhuizen nadere toe-
lichting geeft en de vergadering het besluit
neemt, om de kerk van V. te verzoeken, de
e.k. Classis D. V. nader te willen omschrijven:
de betekenis en uitvoering der instructie door
kerkelijke vergaderingen aan hare deputaten
verstrekt, daar zulks toch van groot belang kan
zijn.

De consulent van de kerk van Epe, Ds. Moet
brengt rapport uit over den toestand van den
arbeid door Z.W. aldaar verricht voornamelijk
inzake de eventueele beroeping van een dienaar
des Woords; met het oog op de vele hulp,
welke berelds de Classis Apeldoorn heeft te
verleenen, besluit de vergadering na het besproe-
ken over deze zaak te hebben gehoord, met
meerderheid van stemmen, hierop niet verder
te kunnen ingaan; doch wordt de kerk van
Epe sterk aangeraden, zoo veel haar mogelijk is,
geregelde bediening des Woords te houden
en andermaal te beproeven, wat in eigen kring
nog zou gedaan kunnen worden.

Nadat nog enkele zaken werden afgedaan,
besluit de Classis hare e.k. vergadering D. V.
te doen plaats hebben op Woensdag 11 Mei a.s.
te Apeldoorn en zal de kerk van Apeldoorn A
en B haar samenroepen.

Buitenland.

Duitschland. De Irvingianen in
Duitschland.

De Irvingianen, die in Nederland in deze
dagen opnieuw hun met zoeken uit te werpen,
beweren steeds dat zij tegenover onderscheidene
kerkelijke gemeenschappen, de ééne oorspron-
kelijke apostolische kerk vertegenwoordigen.

In Duitschland is althans eene scheuring ont-
staan, omdat sommige gemeenten aan den „laas-
ten” apostol der Irvingianen, Woodhouse, ge-
troouw willen blijven, terwijl men in andere ker-
ken nieuwe apostelen heeft gekozen.

Van de zendingstreden van drie dezer nieuwe
apostelen bericht de Irvingiaanse *Herald* het
een en ander. Daar berichten uit den Irvin-
giaansen kring zeer zeldzaam zijn, is het ons
aangenam iets omtrent die secte mede te kun-
nen deelen.

Een der apostelen begon zijn arbeid in Octo-
ber 1896 in Leipzig, waar hij met de bisschop
Wochmann van Hamburg samenkwam. Deze
laatste hield in de avondgoddienst een toefening
toespraak en berispte voor den apostol den weg
tot het hart der Gemeente. Nadat nu de apostel
in de kracht des heiligen Geestes gesproken en
de harten vrij en bereid gemaakt had voor de
zeggen Gods, „werden 43 borstweeten, geloovigen
die nog in leven zijn, gevoged in den tempel
van den levenden God en 27 ontslapen.”

Daarop ging het verder naar Gera en Weida.

„Er had hier in een klein lokaal een samen-
komst plaats, waarin de bisschop eerst een toe-
spraak hield om Jezus in zijn apostel den weg
te banen in de harten der gemeente, daarna
taal de apostel op en beaarde de harten.”

Daarop bezaat zich de apostel naar Neustadt,
Posnec, Paalveld („waar de apostel in het
sweat zijn aangezichts zijn brood, als den wil
Gods eten en mededeelen moest.”) Greiz, Zeu-
lenrode („waar hem de bisschop Wochmann we-
der den weg haande”), Plauen, Reichenbach,
Dresden, Oud- en Nieuw-Gersdorf, Halle, Bern-
burg, Hannover. Het bericht vat dan het re-
sultaat van deze zendingreis samen in de woer-
den: „Zoo werden op deze reis 363 levende
steenen op den levenden grond en hoeksteen
gelegd, Christus God geproclamaard in het vleesch.
Eveneens werden 1354 ontslapenen verzegeld,
en tien priesters, drie diakenen en zeventien
onderdiakenen in het ambt gezet.”

Van den apostel Niehaus wordt getuigd dat
hij overal op zijn reis „het zwaard des geestes
gebruikte, om de vijanden die den zegen Gods
tegenhouden, te slaan, en overal heeft hij heer-
lijke zegeningen gevierd.” Het is wonderbaar,
dat sedert de apostelen uit het oude wezen van
de letter in het nieuwe wezen des Geestes ge-
leid zijn en de gemeente ook daarin hebben
geleid, de uitkomst zoo heerlijk groot is.

Deze zinsnede geeft bedektelijk te kennen dat
er verschil van gevoelen in sake de leer onder
de Irvingianen bestaat. De Engelse Irvin-
gianen stelden vroeger hunne 12 apostelen naast
de 12 apostelen des Heeren en kwamen op deze
manier tot de 24 ouderlingen uit de Openbaring.
Zij hopen ook nog op de wederkomst van
Christus gedurende het leven van Woodhouse.

Een predikte, met het oog op den mogelijken
dood van Woodhouse voor Jezus' tweede komst,
dat wanneer alle pilaren gevallen waren, het
gebouw ten slotte moest invallen. Hiervan wil-
len de menschen van de nieuwe richting niets
weten.

Nu een nieuw apostolaat is ingesteld, zal het
ons niet bevreemden dat er scheuring en verde-
eldheid onder de Irvingianen op te merken
is. De oudtestamentische en Roomsche cere-
monien acht men niet meer noodig, „wijl de
uitwendige groote ceremonieele dienst onze zin-
nen gevangen neemt en niet tot de levende bron
voert.”

Het geven van tienden is wel is waar nog
niet afgeschaft, maar het wordt vrijgelaten. Ook
schijnt het dat de nieuwe Irvingianen de vier
ambten hebben prijsgegeven. Over de „onden”
oordeelden de menschen der nieuwe richting hard.
Zij worden niet beter geacht dan die leden der
meeste kerken: zij prediken liefde en toonen
het tegendeel.

Frankrijk. Reeds sinds jaren bestaat er in
Frankrijk een vereniging onder den titel van
L'Œuvre des prêtres, die zich ten doel stelt om
Roomsche priesters, die hun kerk hebben vaar-
wel gezegd voort te helpen. Dit bewijst wel, dat
onder de Fransche geestelijkheid, de gevallen van
afval niet sporadisch voorkomen.

Een ultramontaans blad schreef: „Er zijn
altijd ongelukkige gevallen geweest, maar zij
kwamen slechts nu en dan voor. Maar tegen-
woordig is het kwaad groter dan vroeger. Men
heeft niet over enkele gevallen te klagen, maar
er openbaart zich een zeker algemeen streven,
er is eene groote beweging merkbaar, er vormt
zich hier en daar een partij van afval. Ons
vroeger zoo vast en eendrachtig katholiek
priesterkorps is aan het wankelen, er is, schoon
ook verborgen, eene beweging naar het Pro-
testantisme. Niet alleen zijn een priesters op
de banken van de theologische faculteit te
Parijs gaan zitten, maar ook zijn er vier, die
zich als studenten in de theologie, aan de
universiteit van Montauban hebben laten in-
schrijven. Tien op eenmaal. En dit is niet
alles, men moet op meer voorbereid zijn.”

De gewezen priester Bourrier, die thans als
predikant de Gereformeerde staatskerk dient,
geeft gelijk we reeds mededeelden de *Christen*
Fransais uit, om de beweging onder de Room-
sche priesters wakker te houden. Hij zond
4000 exemplaren aan leden der Roomsche
geestelijkheid, en ontving er slechts zes als
geweigerd terug.

Hoe zouden we ons verblijden als deze be-
weging bleek een *geestelijken* achtergrond te
hebben!

— Ten troost voor de Fransche Ge-
reformeerden?

De Fransche Gereformeerden beleefden in de
laatste jaren in hun land geen gemakkelijke
dagen.

Er werd een formeele veldtocht tegen hen
georganiseerd door min of meer Ultramontaans
gezinde mannen, omdat men hun invloed vreesde
en wijl er beweerd wordt, en dit niet zonder
grond, dat de Protestanten in verhouding van
hun riantiaal, veel meer ambten, en soms zeer
hooge ambten, bekleeden dan de Room-
schen. Daarbij komt dat de strijd voor open-
bare zedelijkheid en tegen de pornographische
literatuur door Protestantsche mannen, daarbij
gehouden door ernstig gezinde Roomschen,
gevoerd wordt. Daardoor werden materialistische
geesten er toe gebracht om den kreet aan te
heffen: „het Protestantisme gaat ons overheer-
schen”. Daartegen ging men nu met alle macht
strijden.

Immers wanneer het Protestantisme den bo-
ventoon kreeg, dan zou het gedaan zijn met de
oprechtheid, dan kwam er huichelaar aan het
woord. Men kreeg dan een Engelsche Zondag
en in plaats dat het Fransche leven zich zou
kunnen openbaren gelijk het is, zoowel op de
straat als in de pers, zou het gester worden in
het verstikkende keurslijf der schijnheiligheid.
Er is nu eenmaal goed en kwaad; gaat men de
openbaring van het kwaad met geweld tegen,
dan meent de naturalist, dat de remedie erger
zijn zal dan de kwaal. Deze naturalisten, die
feitelijk elk zedelijk idee prijsgeven, vinden in
Nederland hunne geestveranten in de voor-
standers van de instandhouding der kermis en
in de strijders voor de gereguleerde prosti-
tutie.

Na is er nog iets dat den Franschen Pro-
testanten niet gunstig is. De Protestanten wor-
den nu vooral bij het Dreyfus-proces op ééne
lijn gesteld met de Joden. De man die het
't eerst voor Dreyfus opnam, de heer Scheurer-
Kestner, is een protestant, terwijl Dreyfus een
jood is! Is het niet opmerkelijk dat een man
als Rochefort, de redacteur van de *Lutran*, de
revolutionaire onder de revolutionairen, in
vereniging met de Ultramontanen, al degenen
die er voor strijden, niet dat Dreyfus in vrijheid
gesteld zal worden, maar dat men naar recht
in deze zaak handelen zal, overladen worden
met smaadroepen.

Nu hebben de Fransche Gereformeerden in
den laatste tijd iets dat hen troost. Er is een be-
weging onder enkele Roomsche priesters ontstaan,
tot afwerping van het juk der Hierarchie. Men
heeft er zelfs over gedacht om een te huis te
stellen voor Roomsche geestelijken, die hun
kerk verlaten vaarwel te zeggen en niet weten
waartoe zich te begeven. Dat zulk een plan kan
ter sprake komen, bewijst dat hier meer dan
enkele sporadische gevallen zich voordoen. Mocht
het nu maar van achteren blijken, dat de mannen
die Rome vaarwel zeggen, niet in een erger
kwaad vervallen; van bijgeloof tot ongelooft. Wij
lazen enkele uittreksels van brieven van mannen,
die aan Rome een schiedbrief gaven, die in ons
de hoop wekten, dat honger naar het ware brood
des levens hen dreef. Doch naar enkelen kan
men niet allen beoondelen.

Zeer zouden wij begereen dat er mannen van
Gereformeerde belijdenis opstonden om deze
merkwaardige beweging te leiden.